

A modern olimpiai mozgalom kezdetei

Coubertin és a játékok
felújítása

Onyestyák Nikolett 2008.

Az ókori és a modern sport különbségei

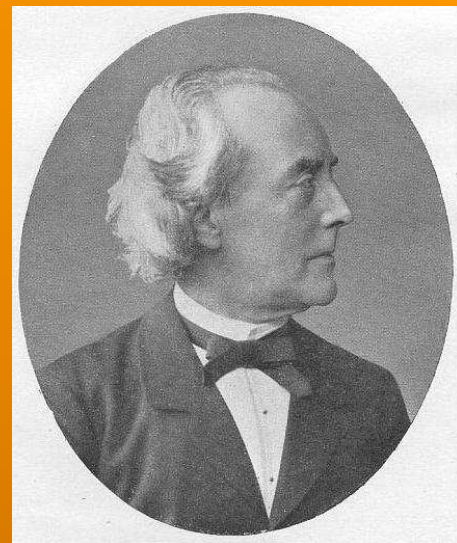
- ✦ Szekularizáció
- ✦ Egyenlőség
- ✦ Specializáció
- ✦ Racionalizáció
- ✦ Bürokratizáció
- ✦ Eredmények mérése
- ✦ Rekordokra való körekvés

Történészek, régészek

- ✦ 18. századtól megnövekedett az érdeklődés az ókori Görögország irányába
- ✦ Richard Chandler 1776 → helyi lakosok a Zeus templom maradványait használják házaik javítására
- ✦ Johann Wincklemann – tudományos terv a feltárásokhoz
- ✦ 1829- francia katonai expedíció Maison generális vezetésével → Zeus templom romjait feltárják
- ✦ Ernst Curtius 1875-ben módszeres feltárást indít el
- ✦ Megnyílik az első múzeum Olimpiában 1887-ben
- ✦ Az ásatások újabb korszaka 1937 (R. Hampe)
- ✦ A. Mallwitz 1972-1983 a legfrissebb expedíció

Ernst Curtius (1814-1896)

- ✦ Német régész, történész
- ✦ 1870-es évektől a német régészeti intézet végezheti az ásatásokat Olimpiában
- ✦ 1875-ben indult a legnagyobb expedíció – feltárták a belső részeket

Előfutárok

- ✦ 1516 – első olimpiainak elnevezett testgyakorló bemutató Badenben
- ✦ 1604 – English Olympic Games versenysorozat
- ✦ Az olimpiai eszme felélesztését a reneszánsz óta többen felvetették (a francia forradalom, majd a direktórium idején is)
- ✦ 1793 Guts-Muths a német torna apostola veti fel
- ✦ 1835-ben Panagiotisz Szutszosz görög költő
- ✦ 1852. január 10. Ernst Curtius előadása Berlinben
- ✦ William Penny Brookes alapított egy szervezetet mely 1849-től rendezett Angliában olimpiai fesztiválokat
- ✦ 1834-36 közt Skandináv Olimpiai Játékokat rendeztek Ramlosában
- ✦ 1859-től tartották meg az Evangelisz Zappasz által kezdeményezett Pánhellén Játékokat
- ✦ 1860-ban alakult Brit Nemzeti Olimpiai Bizottság
1866-ban Londonban rendezett országos olimpiát

Az előfutárok – William Penny Brooks

- ✦ Much Wenlock Olympian Society
Játékai
- ✦ Coubertin báró elutazott a játékok
megtekintésére 1890-ben
- ✦ Rengeteg ötletet onnan merített
 - Megnyitó ünnepség
 - Mindenki számára nyitott játékok
 - A helyszín változtatása

Az előfutárok – Evangelios Zappas 1800-1865

- ✦ Romániában élő görög kereskedő
- ✦ Vagyonának nagy részét az athéni 'olimpiai alapítványnak' adta, a versenyek felújítása céljából
- ✦ 1859 első Pánhellén Játékok – Athén
- ✦ További játékok 1970, 1975, 1988, 1989

Henry Didon – Citius, Altius, Fortius

- Francia dominikánus szerzetes, író, pedagógus
- Ő mutatta be 1896-ban Athénben az első szentmisét az olimpia alkalmából
- Arcueilben lett domonkos igazgató a Nagy Szent Albert iskolában → meglátogatta őt Coubertin báró
- 1891. március 7-én megtartották az első sportversenyeket a katolikus és állami iskolák között → erre szólt a jelszava
- A Le Havre-ban szervezett olimpiai kongresszuson ő tartotta a nyitóbeszédet

Pierre de Coubertin fellépése

- ✦ 1892. november 25. – Unions Les Sociétés Françaises de Sport Athlétiques öt éves jubileumán „Renaissance Olympique” című beszéde:

„Hadd küldjünk evezősöket, futókat, vívókat külföldre. Ez a jövő szabad-kereskedelme! És amely napon ez a vén Európa hagyományává lesz, a béke ügye új, hatalmas támogatóra lel!... Németország kiásta azt, ami még maradt a régi Olümiából. A régi dicsőséget ugyan miért ne állíthatná vissza Franciaország?”

- ✦ Az emberek helyeseltek, de senki sem értette meg
- ✦ 1893 Nemzetközi konferenciát hívott össze a Sorbonne-on
→ 8. pont: *„Lehetőségek és feltételek az olimpiai játékok helyreállítására.”*
- ✦ A belga és a német tornászok szemében a torna és a sport egymással szemben álló dolgok

1894. június 16 - 23.

✦ Sorbonne Nemzetközi Atlétikai Kongresszus két témája:

1. Amatőr és hivatásos sport

2. Olimpiai játékok

→ A játékok újjáalapításáról szóló határozattal zárult, NOB megalakulása

„A testnevelés áplása, fejlesztése érdekében és a népek ilyen irányú barátságos érintkezésének előmozdítása végett, minden negyedik évben, a hellén-olimpia mintájára nagy játékokat rendeznek, amelyre az összes kultúrnépet meghívják.”

→ 1896-ban az első játékok Athénban lesz

A Nemzetközi Olimpiai Játékok céljai:

1. A nemzetközi kongresszusnak és az egyes országoknak erkölcsi érdeke, hogy az olimpiai játékok modern köntösben ugyan, de a régi formák lehető betartásával nemzetközi alapon életre keljenek
2. Minden egyes ország sportegyesületét fel kell hívni a részvételre
3. Minden ország csak a saját állampolgáraival képviseltetheti magát
4. Az olimpiai játékok előtt rendezzenek próba- és elő-versenyeket, hogy az országot csak a legjobbjaik képviselhessék

A Nemzetközi Olimpiai Játékok céljai:

5. A nemzetközi olimpiai játékokon a különböző sportágak közül a következők szerepeljenek:

- A tulajdonképpeni atlétikai sportok (futás, ugrás, diszkosz, súlyemelés...)
- A vízi sportok (vitorla, evezés, úszás)
- Korcsolyázás, vívás, birkózás, ökölvívás, lósport, céllövés, torna, kerékpár

A Nemzetközi Olimpiai Játékok céljai:

6. A vívás kivételével csak amatőr indulhat az olimpiai versenyeken, akiknek pedig a sport hivatásuk, azok a versenyeken nem vehetnek részt
7. Az olimpiai játékok rendezését vállaló bizottságnak joga van azt a versenyzőt kizárni a játékokon való részvételből, aki valaha is az olimpiai eszme ellen vétett
8. Az atlétikai sportok résztvevői számára egy fő-bajnokságot kell rendezni, pentatlon néven

A megalakuló Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagjai

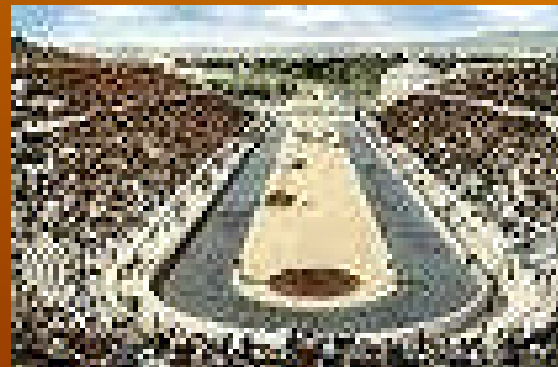
- ✦ Dimitriosz Vikélasz (Görögország)
- ✦ Pierre de Coubertion báró és E. Callot (Franciaország)
- ✦ Alekszander Butovszkij (Oroszország)
- ✦ Viktor G. Balck (Svédország)
- ✦ W. M. Sloane (USA)
- ✦ Jiri Guth-Jarkovsky (Csehország)
- ✦ Kemény Ferenc (Magyarország)
- ✦ C. Herbert és Lord Ampthill (Nagy-Brittania)
- ✦ J.B.Zubiaur (Argentina)
- ✦ L.A. Guff (Új-Zéland)
- ✦ D'Andria Carafa (Olaszország)
- ✦ Maxime de Bousies gróf (Belgium)
- ✦ Németország képviselője 1895-ben W.K.A. Gebhardt

A kezdeti nehézségek

- ✦ Görögök azonnal bizottságot alakítanak a versenyek előkészítésére – de lassan mutatkoznak az anyagi gondok
- ✦ Kemény Ferenc levelezése Coubertinnel: *„Azt írta, hogy Athénban bizonytalanná vált az olimpia megrendezése, Görögországnak nincs pénze a költséges eseményre, nem tudnak stadiont építeni, s nem tudják az idegeneket vendégül látni. Ebben a helyzetben Coubertin felajánlotta, hogy legyen Magyarország a kezdeményező, vállalja Magyarország az első olimpia rendezését!”*
- ✦ Konstantin trónörökös adakozásra hívta föl a görög népet 332756 drachma szállt be
- ✦ Új kormány elengedte a belépők adóztatását
- ✦ Olimpiai bélyegeket bocsátottak ki
- ✦ Bréal javaslata a maratoni futás felújítása

A márványstadion

- ✦ George Averoff görög milliommos 200 000 aranydrachmát adományozott
- ✦ A megbízást Anasztasz Metaxász építész kapta.
- ✦ ahol már Kr.e.VIII. században földstadiont létesített Lükurgosz spártai király
- ✦ A stadionban 35000 márvány ülőhely, összesen 60 000 férőhely
- ✦ Averoff távol maradt az athéni olimpiai tájékoktól, félt, a túl nagy örömtől megszakadna a szíve.

A német részvétel kérdése

- ✦ Willibald K. A. Gebhardt bizottság „Németországnak az olimpiai játékokon való részvételéért”
- ✦ Franciaország az esküdt ellenség
- ✦ Svájc, Belgium, Hollandia, Norvégia, Svédország és Oroszország tornászai is visszautasították
- ✦ Tornászszövetség: *„Az ünnepség vezetőjének magatartásáról ismertté vált tények egy német becsületével összeegyeztethetetlené tették a részvételt. Csak sajnálhatom, hogy bizottságuknak nincs érzéke a német népet ért gyalázat iránt.”*
- ✦ Rheinisch-Westfalische Zeitung: *„Az a német egyesület, vagy az a német, mely országát meggyalázza a játékok támogatásával vagy felkeresésével, megérdemli, hogy a n épe szégyenteljesen kivesse magából.”*
- ✦ De sikerült megnyerni az ügynek II. Vilmos császárt

1896 Athén

- ✦ 9 sportág, 43 versenyszám, 13 ország, 245 férfi versenyző
- ✦ Április 6. megnyitó ünnepség – György király
- ✦ Öttagú versenybírótság:
 - C. Manos (Gro)
 - R. Finnis (Anglia)
 - W. Gebhardt (No)
 - Kemény F. (Mo)
 - J. Favens (Fro.)
- ✦ Első szám: 100 méteres síkfutás - **Szokoly Alajos** 1-es rajtszám – három előfutam, 24 induló.
Holtversenyben harmadik, 110 gát 2., távolugrás 4.
- ✦ Hármassugrásban hirdetnek először bajnokot: James B. Conolly (USA) → saját költségén utazott ki
- ✦ Április 15 záróünnepség: a győztesek diplomát, ezüst- vagy rézérmekeket és egy olajágot kaptak

A maratoni futás

- ✦ Michael Breal ötlete alapján
- ✦ Rengeteg felajánlás ha görög lesz a győztes
 - Averoff: lánya keze + egymillió drachma
 - Dr. Teoflaxos: egy hordó többszázéves aszúbor
 - Athéni szabómester – ingyen ruha
 - Borbély – életre szóló borotválkozás
 - Csokoládégyáros – 10 mázsa csoki
 - Egyszerű vidéki görögök: tehének, bárányok
 - Kormánytól 25 000 drachma nemzeti ajándék
- ✦ 25 versenyző, abból 21 görög
 - Amerikai Blake
 - Ausztrál Flack
 - Francia Lermusiaux
 - Magyar **Kellner Gyula**
- ✦ Első: **Spyros Louis**, második Vassilakos, Belokas a csaló

Az első úszóversenyek

- ✦ helyszín – Phaleron a Pireuszi öböl mellett, 13 fokos víz
- ✦ 100 m – 13 induló – Hajós Aéfréd győz 1p 22,2 mp
- ✦ 500 m-en csak három induló
- ✦ 1200 m – 9 induló – Hajós ismét nyer
- Utána látogatás a királynál
 - Rossz ételek
 - Rojtos asztalkendő
 - Vontatott kiszolgálás
 - Királyi circle: „Hol tanult meg ilyen jól úszni?”

Atléták az olimpián

- ✦ Conolly – hármassugrás 137,1 cm
 - Magasugrásban második 165 cm
 - Távolugrásban 3. 61,1 cm
- ✦ Robert Garret – diszkoszvetés győztese
- ✦ Amerikaiak 9/12 atlétikai versenyszámot nyertek

Sportágak - eredmények

- ✦ Atlétika-amerikai fölény
- ✦ Torna – német fölény
- ✦ Birkózás – csak 1 súlycsoport, a legkönnyebb résztvevő győz
- ✦ Vívás – hivatásosak versenye, győztesek a görögök és a franciák
- ✦ Kerékpár – lehetetlen útviszonyok az országúti versenyeken
- ✦ Lövészet – görög és amerikai győzelmek
- ✦ Úszás – Hajós Alfréd
- ✦ Tenisz – John Pius Boland (ír angol-amerikai színeken)
- ✦ Evezés és vitorlázás a rossz idő miatt, a krikett a résztvevők hiánya miatt elmaradt

Magyar eredmények összesítve

- ✦ Magyar csapat 6 résztvevő, csak 1 ment haza üres kézzel
- ✦ Kellner Gyula – 3. maraton
- ✦ Kakas – 3. lólengés
- ✦ Szokoly – 3. 100m síkfutás
- ✦ Dáni Nándor – 2. 800m síkfutás
- ✦ Hajós Alfréd – 2 aranyérem
- ✦ Manno – győzelem nélkül

Hajós Alfréd

- ✦ Aranybika szálló (Debrecen)
- ✦ Lőcsey Gimnázium (Debrecen)
- ✦ a Nagy Lajos Gimnázium épülete (Szombathely)
- ✦ Református Egyház Zsinati Központja (Budapest)
- ✦ UTE Stadion (Újpest, Megyeri út) – 1922-ben tervezte
- ✦ Nemzeti Sportuszoda (Budapest, Margit-sziget)
- ✦ Millenáris Sportpálya
- ✦ Miskolci, Pápai, Szegedi, Kaposvári sporttelep
- ✦ Leányiskola (Pozsony)
- ✦ Népkerti Vigadó (Miskolc)
- ✦ Weidlich-palota (Miskolc), 1911
- ✦ Szegedi Úszóegyesület Uszodája (SZÚE, ma Ligetfürdő), 1930